

Moshe, Aharon, Miriam: **Defining Miriam's Role Amongst Her Brothers**

Dr. Nechama Price

1) בראשית ד:ה ד ויהיני ומי-אדם אחריו הולידו את-ששת שמנה מאת שנה וילדו בנים ובנות:

2) בראשית כד:א ואברהם זקן בא בימים וה' ברח את-אברהם בכל:
גמרא בבא בתרא טז: וה' ברח את אברהם בכל- מאי בכל? רבי מאיר אומר שלא היתה לו בת. רבי יהודה אומר שהיתה לו בת. אחרים אומרים בת היתה לו לאברהם ובכל שמה.

3) בראשית לז:לה ויקמו כל-בניו וכל-בנותיו לנחמו וימאן להתנחם ולאמר כי-אבד אל-בני אבל שאלה ויבד אתו אביו:
בראשית רבה (תיאודור-אלבק) פרשה פד:לה ויקומו כל בניו וכל בנותיו וגו' ר' יהודה אמר לאחיותיהם נשאו השבטים.

Naama: Sister of Tuval Kayin

4) בראשית ד:כב וצלה גם-הוא ילדה את-תובל קין לטש כל-חרש נחשת וברזל ואחות תובל-קין נעמה:
רש"י בראשית ד:כב נעמה - היא אשתו של נח:

Rivka: Sister of Lavan

5) בראשית כה:כ ויהי יצחק בן-ארבעים שנה בקחתו את-רבקה בת-בטואל הארמי מפיו ארם אחות לבן הארמי לו לאשה:
בכור שור בראשית כה:כ אחות לבן הארמי- דרך הפסוק ברוב המקומות להזכיר האח הגדול.

Dinah: Sister of Shimon and Levi

6) בראשית לד:יג ויעלו בני-יעקב את-שכם ואת-חמור אביו במרמה וידברו אשר טמא את דינה אחתם:

Serach: Sister of sons of Asher

7) בראשית מו:יז ובני אשר ימנה וישנה וישגי ובריעה ושרח אחתם ובני בריעה חבר ומלכיאל:

8) מדרש גדול ויגש כו: ויגידו לו לאמר עוד יוסף חי- רבנן אמרי: אמרו, אם אנו אומרים לו תחלה: יוסף קיים, שמא תפרח נשמתו. מה עשו. אמרו **לשרח בת אשר לכי אמרי לאבינו יעקב שיוסף קיים והוא במצרים**. מה עשת המתינה לו עד שהוא עומד בתפלה ואמרה **בלשון תימה יוסף במצרים**, יולדו לו על ברכים, מנשה ואפרים. פג לבו כשהוא עומד בתפלה. כיון שהשלים ראה העגלות מיד ותחי רוח יעקב אביהם.
9) מכילתא דרבי שמעון בר יוחאי פרק יג ומנן היה יודע משה רבינו היכן יוסף קבור אמרו שרח בת אשר נשתיירה מאותו הדור הלך משה אצלה ואמר לה היכן יוסף קבור אמרה לו ארון של מתכת עשו לו מצריים וקבעוהו בנילוס נהר כדי שיתברכו מימיו.

10) רד"ק שמואל ב כ:טז ותקרא אשה חכמה - **בדרש מי היתה אשה זאת סרח בת אשר...**

11) מסכתות קטנות מסכת כלה רבתי פרק ג שבעה נכנסו בחייהם לגן עדן, אלו הן, סרח בת אשר...

Elisheva: Sister of Nachshon

12) שמות ו:כג ויקח אהרן את-אלישבע בת-עמינדב אחות נחשון לו לאשה ותלד לו את-נדב ואת-אביהוא את-אלעזר ואת-איתמר:

13) במדבר א:ז ליהודיה נחשון בן-עמינדב:

גמרא סוטה לז. קפץ נחשון בן עמינדב וירד לים תחילה.

MIRIAM- Sister of Moshe and Aharon

14) במדבר כו נט ושם | אשת עמרם יזכר בת-לוי אשר ילדה אתה ללוי במצרים ותלד לעמרם את-אהרן ואת-משה ואת מרים אחתם:

15) שמות ב ד ותתצב אחותו מרחק לדעה מה-יעשה לו:

ז ותאמר אחותו אל-בת-פרעה האלף וקראתי לך אשה מלזקת מן העברית ותניק לך את-הילד: ח ותאמר-לה בת-פרעה לכי ותלד העלמה ותקרא את-אם הילד:

אבן עזרא הקצר שמות ב:ד אחותו- יתכן להיות אחותו = ממשפחתו. ציטוט: כי לא נזכר שמה של מרים.

Moshe, Aharon, Miriam: **Defining Miriam's Role Amongst Her Brothers**

Dr. Nechama Price

16) שמות טו כ ותקח מרים הנביאה אהרן את־התוף בידה ותצאן כל־הנשים אחריה בתפלים ובמחולות: **כא ותענן להם מרים** שיריו לה' כִּי־גָאָה גָאָה סוּס וּרְכָבוּ רָמָה בָּיִם:
רש"י שמות טו:כא משה אמר שירה לאנשים, הוא אומר והם עונין אחריו, ומרים אמרה שירה לנשים:

17) גמרא מגילה יד. שבע נביאות מאן נינהו? שרה, מרים, דבורה, חנה, אביגיל, חולדה, ואסתר.

18) גמרא סוטה יב-יג. (שמות טו) ותקח מרים הנביאה אהרן וגו' - אחות אהרן ולא אחות משה? אמר רב עמרם אמר רב, ואמרי לה אמר רב נחמן אמר רב: מלמד, שהיתה מתנבאה כשהיא אחות אהרן, ואומרת: **עתידה אמי שתלד בן שמושיע את ישראל**; וכיון שנולד משה, נתמלא כל הבית כולה אור, עמד אביה ונשקה על ראשה, אמר לה: **בתי, נתקיימה נבואתיך!** וכיון שהטילוהו ליאור, עמד אביה וטפחה על ראשה, אמר לה: **בתי, היכן נבואתיך!** והיינו דכתיב: (שמות ב) ותצב אחותו מרחוק לדעה מה יעשה לו, **לידע מה יהא בסוף נבואתה.**

גמרא סוטה יב. תנא: עמרם גדול הדור היה. כיון שראה שאמר פרעה הרשע "כל הבן הילוד תשליכהו", אמר: לשוא אנו עמלין, **עמד וגירש את אשתו. עמדו כולן וגירשו את נשותיהן.**
אמרה לו בתו: אבא, קשה גזירתך יותר משל פרעה. שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקיבות. פרעה לא גזר אלא בעולם הזה, ואתה בעולם הזה ולעולם הבא. פרעה הרשע ספק מתקיימת גזירתו, ספק אינה מתקיימת. אתה צדיק, בודאי שגזירתך מתקיימת, שנאמר: "ותגזר אומר ויקם לד". **עמד והחזיר את אשתו, עמדו כולן והחזירו את נשותיהן.**

19) שמות א טו ויאמר מלך מצרים למילדת העברית אשר שם האחת שפֶּרָה ושם השנית פּוּעָה: טו ויאמר בילדכן את־העבריות וראיתן על־האבנים אם־בן הוא והמתן אותו ואם־בת הוא וקחיה: יז ותראן המילדות את־האלקים ולא עשו כאשר דבר אליהן מלך מצרים ותחיון את־הילדים:

Conservation of Personalities:

20) רש"י בראשית כה:א קטורה - זו הגר. (בראשית רבה ס:טז)
רשב"ם בראשית כה:א קטורה- לפי הפשט אין זו הגר!

21) מדרש שוחר טוב - אמר ר' פנחס בשם ר' שמעון בן לקיש הוא פנחס הוא אליהו זכור לטובה ולברכה.

22) רד"ק ד:ד לפידות- אמרו שהוא ברק בן אבינועם

23) גמרא בבא בתרא צא. אמר רבה בר רב הונא אמר רב: **אבצן זה בעז.**

24) גמרא סוטה יא: ויאמר מלך מצרים למילדות העבריות וגו' - רב ושמואל, חד אמר: אשה ובתה, וחד אמר: כלה וחמותה. מ"ד אשה ובתה, יוכבד ומרים; ומ"ד כלה וחמותה, יוכבד ואלישבע.

25) רש"י שמות א:טו

שפרה - זו יוכבד על שם שמשפרת את הולד:

פועה - זו מרים שפועה ומדברת והוגה לולד כדרך הנשים המפייסות תינוק הבוכה. פועה לשון צעקה.

26) במדבר כו: נט ושם | אשת עמרם יוכבד בת־לוי אשר ילדה אתה ללוי במצרים ותלד לעמרם את־אהרן ואת־משֶׁה ואת מרים אחתם:

לג וצלפתד בן־חפר לא־היו לו בנים כי אם־בנות ושם בנות צלפתד מחלה ונעלה חגלה מלכה ותרצה:
מו ושם בת־אשר שרח:

27) אברבנאל במדבר פרק כו ושם בת אשר שרח נזכרה מפני שהיתה אשה חשובה כמו שלזה נזכרה גם כן מרים..

28) במדבר כ א ויבאו בני־ישׂראל פל־העדה מדבר־צן בתדש הראשון וישב העם בקדש ותמת שם מרים ותקבר שם: ב ולא־היה מים לעדה ויקהלו על־משֶׁה ועל־אהרן:

רש"י במדבר כ:ב ולא היה מים לעדה - מכאן שכל ארבעים שנה היה להם הבאר בזכות מרים:

Moshe, Aharon, Miriam: **Defining Miriam's Role Amongst Her Brothers**

Dr. Nechama Price

29 במדבר יב וְהֵעֵנִן סַר מֵעַל הָאֵהָל וְהָנָה מִרְיָם מְצַרְעַת כְּשֶׁלֶג וַיִּכְּנוּ אֶהָרֹן אֶל־מִרְיָם וְהָנָה מְצַרְעַת:

30 במדבר יב א וַתְּדַבֵּר מִרְיָם וְאֶהָרֹן בְּמֹשֶׁה עַל־אֲדֹנָי הָאֱלֹהִים הַכְּשִׁית אֲשֶׁר לָקַח כִּי־אִשָּׁה כְּשִׁית לָקַח: ב וַיֹּאמְרוּ הֲרַק אֶדְ-בְּמֹשֶׁה דְבַר ה' הֲלֹא גַם־בָּנוּ דְבַר וַיִּשְׁמַע ה':

ג וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עָנָו [עַנְיָו] מְאֹד מִכָּל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאֲדָמָה:

ו וַיֹּאמֶר שְׁמַעוּ־נָא דְבַרִי אִם־יְהִיֶה נְבִיאֲכֶם ה' בְּמִרְאֵה אֱלֹהֵי אֲתוֹדַע בְּחֹלוֹם אֲדַבֵּר־בּוֹ: ז לֹא־כֵן עֲבָדֵי מֹשֶׁה כָּל־בֵּיתִי נֶאֱמָן הוּא: ח פֶּה אֶל־פֶּה אֲדַבֵּר־בּוֹ וּמִרְאֵה וְלֹא בְחִידֹת וּתְמַנְתָּ ה' נְבִיאִי וּמִדֹּעַ לֹא יֵרָאֶתְּם לְדַבֵּר בְּעַבְדֵי בְּמֹשֶׁה:

Aharon: Moshe's Brother

31 שמות רבה ג:טז אמר משה עד שלא עמדתי היה אהרן אחי מתנבא להם שמנים שנה.....

32 שמות ד יד וַיַּחֲרֹ־אֵף ה' בְּמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲלֹא אֶהָרֹן אַחִידְךָ הֲלֹוֹי יְדַעְתִּי כִּי־דְבַר יְדְבַר הוּא וְגַם הִנֵּה־הוּא יִצְא לִקְרֹאֲתֶךָ וְרָאֶךָ וְשָׁמַח בְּלִבּוֹ: טו וְדַבַּרְתָּ אֵלָיו וְשָׁמַעְתָּ אֶת־הַדְּבָרִים בְּפִיו וְאָנֹכִי אֶהְיֶה עִם־פִּידְךָ וְעִם־פִּיהוּ וְהוֹרִיתִי אֶתְכֶם אֶת אֲשֶׁר תַּעֲשׂוּן: טז וְדַבַּר־הוּא לְךָ אֶל־הַעַם וְהִיָּה הוּא יְהִיֶה לְךָ לְפֶה וְאַתָּה תְהִיֶה־לּוֹ לְאֵלֹהִים:

33 שמות כח:א וְאַתָּה הַקָּרֵב אֵלָיְךָ אֶת־אֶהָרֹן אַחִידְךָ וְאַתָּה בְּנֵינוּ אִתּוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְכַהֲנֵנוּ לִי אֶהָרֹן נָדָב וְאֶבְיָהוּא אֶלְעָזָר וְאִיתָמָר בְּנֵי אֶהָרֹן:

THE TRIO: Moshe - Aharon - Miriam

34 במדבר כו נט וְשֵׁם | אֶשֶׁת עֲמֶרֶם יוֹכְבֵד בַּת־לֵוִי אֲשֶׁר יָלְדָה אֶתָּה לְלֵוִי בְּמִצְרַיִם וַתֵּלֶד לְעֲמֶרֶם אֶת־אֶהָרֹן וְאַתָּה מֹשֶׁה וְאַתָּה מִרְיָם אַחֲתֶם:

35 שמות טו כ וַתִּקְרָא מִרְיָם הַנְּבִיאָה אַחֲתוֹת אֶהָרֹן אֶת־הַתֹּהֵף בְּיָדָהּ וַתִּצְאֶן כָּל־הַנְּשִׂאִים אַחֲרֶיהָ בְּתַפִּים וּבִמְחֹלֹת:

רמב"ן **שמות טו:כ** אחות אהרן- הנכון בעיני כי מפני שהוזכרו בשירה משה ומרים ולא הוזכר אהרן רצה מהכתוב להזכירו.

36 במדבר יב ד וַיֹּאמֶר ה' פִּתְּאֵם אֶל־מֹשֶׁה וְאֶל־אֶהָרֹן וְאֶל־מִרְיָם צֵאוּ שְׁלֹשְׁתֶּכֶם אֶל־אֶהָל מוֹעֵד וַיִּצְאוּ שְׁלֹשְׁתָּם: ה וַיִּרְדֵּה ה' בְּעַמּוּד עָנָן וַיַּעֲמִד פֶּתַח הָאֶהָל וַיִּקְרָא אֶהָרֹן וּמִרְיָם וַיִּצְאוּ שְׁנֵיהֶם:

37 במדבר יב יא וַיֹּאמֶר אֶהָרֹן אֶל־מֹשֶׁה בִּי אֲדַלֵּי אֶל־נָא תִשֶׁת עֲלֵינוּ חֲטָאת אֲשֶׁר נוֹאֲלָנוּ וְאֲשֶׁר חֲטָאנוּ: יב אֶל־נָא תְהִי כִּפְּתֵי אֲשֶׁר בְּצִאתוֹ מִרְחֹם אִמּוֹ וַיֵּאָכֵל חֲצִי בְּשָׂרוֹ:

Miriam - The Leader

38 תרגום מיכה ו:ז מרים היתה מורה לנשים.

בראשית רבה יב:ה אברהם מגייר את האנשים ושרה מגיירת הנשים.

39 שמות טו כ וַתִּקְרָא מִרְיָם הַנְּבִיאָה אַחֲתוֹת אֶהָרֹן אֶת־הַתֹּהֵף בְּיָדָהּ וַתִּצְאֶן כָּל־הַנְּשִׂאִים אַחֲרֶיהָ בְּתַפִּים וּבִמְחֹלֹת: כא וַתַּעֲזֵן לָהֶם מִרְיָם שִׁירוֹ לַח' כִּי־גָאָה גָאָה סוּס וַרְכָבוֹ רָמָה בָּיִם:

40 שופטים ד:ד וַדְּבוּרָה אִשָּׁה נְבִיאָה אֶשֶׁת לְפִידוֹת הָיָה שְׁפָטָה אֶת־יִשְׂרָאֵל בְּעַת הַהִיא: **שופטים ה:א** וַתֵּשֶׁר דְּבוּרָה וַבִּרְק בֶּן־אֲבִינֵעַם בָּיוֹם הַהוּא לֵאמֹר:

41 דברי הימים א ב:יט וַתִּמָּת עֲזוֹבָה וַיִּקַּח־לָוּ כָּלֵב אֶת־אֶפְרַת וַתֵּלֶד לָו אֶת־חֹור:

שמות רבה א:יז ויקח לו כלב את אפרת- **זו מרים** למה נקרא שמה אפרת- **שפרו** ורבו ישראל על ידה.

42 פרקי דרבי אליעזר מד ויקח לו כלב את אפרת ותלד לו את חור ולמה נקרא שמה של מרים אפרת אלא פלטי של בת מלכים גדולי הדור **שכל נשיא וגדול שעמד בישראל נקרא שמו אפרת**, וכן דוד בן איש אפרתי.

שמואל א יז:יב וְדוֹד בֶּן־אִישׁ אֶפְרַתִּי הָזֶה מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה וְשָׁמוֹ יֵשִׁי וְלוֹ שְׁמֹנֶה בָנִים וְהָאִישׁ בִּימֵי שְׁאוּל זָכוּן בָּא בְּאֲנָשִׁים:

Moshe, Aharon, Miriam: **Defining Miriam's Role Amongst Her Brothers**

Dr. Nechama Price

(43) שמות א-כא ויהי כיראוי המילדת את האלהים ויעש להם בתים:
רש"י שמות א ויעש להם בתים- בתי כהונה ולויה ומלכות... כהונה ולויה מיוכבד ומלכות ממרים.

(44) שמות רבה מח:ד וכל השבח הזה מנין לו משבט יהודה ומהיכן זכה לכל החכמה הזאת בזכות מרים
שנאמר ויעש להם בתים... ומרים נטלה חכמה שהעמידה בצלאל ויצא ממנו דוד.

(45) במדבר יב:טו ותסגר מרים מתוך למחנה שבעת ימים והעם לא נסע עד האסף מרים:
ויקרא רבה טו:ח והעם לא נסע על האסף מרים: אמר ר' סימון העם היה עם השכינה, והשכינה היתה ממתנת לה.

(46) במדבר כ א ויבאו בני ישראל אל כל העדה מדבר צן בחדש הראשון וישב העם בקדש ותמת שם מרים ותקבר שם: כח ויפשו משה את אהרן את בגדיו וילבש אתם את אלעזר בנו וימת אהרן שם בראש ההר ויבד משה ואלעזר מן ההר:
דברים לז:ה וימת שם משה עבדה בארץ מואב על פי ה':
(47) גמרא בבא בתרא יז. ששה לא שלט בהן מלאך המות ואלו הן אברהם, יצחק, יעקב, משה אהרון מרים.. אמר ר"א מרים נמי בנשיקה מתה.

(48) גמרא תענית ט. רבי יוסי ברבי יהודה אומר: שלשה פרנסים טובים עמדו לישראל, אלו הן: משה, ואהרן, ומרים. ושלש מתנות טובות ניתנו על ידם, ואלו הן: באר, וענן, ומן. באר - בזכות מרים, עמוד ענן - בזכות אהרן, מן - בזכות משה. מתה מרים - נסתלק הבאר. שנאמר (במדבר כ') ותמת שם מרים.

(49) מיכה ו:ד כי העלתיך מארץ מצרים ומבית עבדים פדיתוך ואשלח לפניך את משה אהרן ומרים:
תרגום יונתן שם ארי אסיקתך מארץ דמצרים ומבית עבדותא פרקתך ושלחית קדמך תלתא נביין משה לאלפא מסיכת דינין אהרן לכפרא על עמא ומרים לאוראה לנשיא:

(50) דברים רבה פרשה ז ד"ה ויקרא משה שנו חכמים הקורא בתורה לא יפחות משלשה פסוקים. לימדונו רבותינו למה התקינו שלא יפחות משלשה פסוקים? ד"א כנגד משה אהרן ומרים שניתנה תורה על ידיהן;
KALEV: Miriam's Husband

(51) דברי הימים א ב יט ותמת עזובה ויקח לו כלב את אפרת ותלד לו את חור: כ וחור הוליד את אורי ואורי הוליד את בצלאל:

(52) במדבר יג:ו והס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה ונראשנו אתה כי יכול נוכל לה:
יהושע טו:יד וירש משם כלב את שלושה בני הענק את ששי ואת אחימן ואת תלמי ילדי הענק:

CHUR: Miriam's Son

(53) שמות יז: ויעש יהושע כאשר אמר לו משה להלחם בעמלק ומשה אהרן וחור עלו ראש הגבעה:
שמות כד:יד ואלה הזקנים אמר שבו לנו בזה עד אשר נשוב אליכם והנה אהרן וחור עמכם מי בעל דברים ינש אלהם:

רש"י שמות לב:ה ומדרשו בויקרא רבה (הג), דברים הרבה ראה אהרן, ראה חור בן אחותו, שהיה מוכיחם והרגוהו.

BESALEL: Miriam's Great-Grandson

(54) שמות לא ב ראה קראתי בשם בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה: ג ואמלא אתו ריח אלהים בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה:

(55) שמות יז:יב וידי משה כבדים ויקחו אבן וישעמו תחתיו וישב עליה ואהרן וחור תקמו בידי מזה אחד ומזה אחד ויהי ידיו אמונה עד בא השמש:

(56) מדרש משלי יד:א חכמות נשים בנתה ביתה. זו יוכבד שהעמידה שלשה צדיקים, משה ואהרון ומרים, ושלשתם זכו לשמש את ישראל, משה על המן, אהרן על ענני כבוד, ומרים על הבאר, ולשלשתם הו נביאים.